

МИНТИ, ИНИМЪ ИИИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№. 21.

ЛѢНІ, 25. ДЕКЕМВРИЕ.

1850.

Opiniunea episcopului românesc Andrei Șaguna, și privința ănzestrării ănzărilor și a șkolilor românești, ca răsărit la o provocare a comisarului ănzărilor șkolare Edvard Bah.

(Ănzărire).

Преку есте дрепт, ка соартеа прецилор съ се сістемісець, аша токма есте дрепт, ка ши сѳртеа даскълор съ се хотъреаскъ потривит кіетъріі лор. Преа віне штіі Мъріа Та, къ даскъліі шкѳлелор елементаре се ăндатореазъ а прегъті пре тінеріі сѳі ăнвѳдъчеі спре віиторімеа лор чеа порокоасъ токма къ аѳта стрѳданіе ши лѳнть, преку се остепените лѳвгаріѳл а аѳче грăѳ кѳрат ăн жітніѳ; еі сѳнт даторі а ăнтемеіа ăн ініміе челе фраѳете але копілор реліѳіосігатеа ши моралігатеа, ши мінтеа лор а о фаѳе прімітоаре де кѳлтъръ, пріп каре апоі се фак шѳѳларе фолосітоаре соціетъѳіі четъдеане. Есте преа кѳпоскъѳт, че хърніѳі се чер дела зп даскъл, ка съ коррѳспондъ кіетъріі сале. Еѳ шѳртърісеск, къ даскъліі елементарі дін діечеса меа нѳ авеа алтъ штііпдъ, де кѳт штііеа четіреа, скріереа ши чева дін арітметікѳ. Еѳ нѳ сѳнт де віпъ, къ нѳ аѳ фост маі прокопсіѳі, чі де віпъ е констітѳѳіеа чеа векіе а Ардеалѳлѳі, каре деспоіесе попорѳл ромън де тот дрептѳл, каре се кѳвіне зпві четъдеан кредіѳнос ăншѳратѳлѳі, патріеі ші ăнтретіі соціетъѳіі четъдеане. — Дечі ка съ се поагъ аѳнѳе фолосѳл чел обшїтеск ал кіетъріі даскълор елементарі, есте де неаѳратъ ліпсъ, ка съ капете крештереа чеа кѳвенітъ, деспре каре маі жос воіѳ зіѳе ѳѳререа меа. Пентрѳ дотадіеа лор мѳлте деслѳшірі с'ăѳ даг гѳвернѳлѳі челѳі де маі пайте дела предечесоріі меі; мѳлте кѳвѳлтърі ші пропѳсѳѳнї се фѳкѳръ ші ла аѳѳъріме дъріі ші ла комісіѳнеле репніколаре, пѳлѳ ăн сѳжршіт ла аѳл 184⁶/₇ пріп

15. аргіѳл діетал §. 14. 15. с'ăѳ хотърѳт, ăнсъ ніѳі пѳлѳ асѳѳі нѳ с'ăѳ пѳс ăн лѳкраре, ка даскъліі де леѳеа меа съ капете кѳте о жѳмѳтате де сессіе канонікѳ. Траг пѳѳеѳе, къ поі ромъніі каріі ерат не педрепт склѳвіі констітѳѳіѳнеі векі, рескъшѳѳрѳндѳне аѳта къ сѳнѳеле пострѳ де сѳнт ачест ілоіал траѳтамент, ши фѳкѳндѳне фііі Австріеі пріп кѳвѳлтѳл чел евангелік дін 4. Мартіе 1849 ал преамілоствѳлѳі пострѳ монарх Франѳіск Іосіѳ, кѳрѳнд вом іскѳсі пѳрїптеаска ордіѳнѳіѳне а ăнлѳтеі поастре стѳпѳнїрі констітѳѳіѳнале!

III. Пентрѳ інстітѳѳл клерікал ши педагогік къ дѳрере сѳнт сіліт а шѳртърісі, къ ăн прівінѳа обіектѳлѳі ачестѳіа моментос деавіа с'ăѳ фѳкѳт пѳл' аѳта зп че маі мѳлт де кѳт німік; прічїнеле пентрѳ че аша пѳѳп с'ăѳ фѳкѳт, се вѳд дін претіссее. Ши фііпд къ пропѳзпереа меа нѳ е, ка съ скріѳ ереміадѳ, пентрѳ ачееа трек ла обіектѳл меѳ ши зік, къ епархіеа меа аре ліпсъ де зп інстітѳт теолоѳіко-педагогік. Ши де време че інстітѳѳл ачеста, преку аратъ ăнсаші пѳтїреа лѳі ва съ фіе о шкѳалъ, знде съ вор прегъті тінеріі пентрѳ треанта преодіеі, ши пентрѳ дерегѳторіеа дѳскѳліеі, аѳлѳ де ліпсъ, а провока аіѳі аттенѳіеа Мъріеі Тале ла дѳѳ лѳкрѳрі, ши адекъ ла кіелтзелеле, каре сѳнт де тревзпдъ пентрѳ рѳдікареа, ăнзестрареа ши сѳѳціпереа ачестѳіа інстітѳт, ши ла пѳшѳрѳл елевілор, каріі се вор креште ăн ачела.

Ліпса ăнфііпдъріі а зпві асѳѳелѳз де інстітѳт ăн епархіеа меа, есте зп че аѳарѳ де тоагъ ăндоеала. Епархіеа меа къ тоате міѳлоачеле сале, каре ле ам атіпс маі сѳс, нѳ ва фі доарѳ ніѳі кѳнд ăн старе а реаліса лѳврѳл ачеста; дін каре прічїнѳ сѳнт сіліт а реѳѳрѳе ла міла ăнлѳтеі поастре стѳпѳнїрі.

Пентрѳ лѳшѳрїреа кіелтзелелор аѳлѳ къ кале

а днсетна, къ епархїеа теа тревзеште не асть-
датъ, ши адекъ

	ф.л. арц.
1. пентрѣ zidirea ши днзестрареа знеї висеричї катедраде	400000
2. пентрѣ zidirea ши днзестрареа resi- denщїеї епископештї	200000
3. пентрѣ zidirea ши днзестрареа инстї- тѣтѣлї теологїко-педагогїк	300000
4. пентрѣ zidirea ши днзестрареа касеї корректорїе	20000
5. пентрѣ ridikarea zidzrїлор ачестора аре лїпсъ де локѣл чел гол дн Сї- вїтѣ пзміт Zvladam	

дн сѣтъ 920000

Пентрѣ лефеле персоналѣлї инстїтѣтѣлї, аде-
къ а знїї директор, а знїї вїцедиректор, а знїї се-
нїор професор, а 4 професорї, пентрѣ свстентащїеа
елевїлор, ши пентрѣ лефеле слѣжїторїлор аре лїпсъ
дн анѣл 1.

п. интернїштї. п. ектерп.

	ф.л.	ф.л.
1. пентрѣ директорѣ инстїтѣтѣлї	3000	3000
2. пентрѣ 2 професорї а 1000 ф.л.	2000	2000
3. пентрѣ 25 елеvї а 150 ф.л.	3750	a 100 2500
4. пентрѣ слѣжїторї	500	
	9250	7500

дн анѣл 2.

1. пентрѣ директор	3000	3000
2. пентрѣ 4 професорї	4000	4000
3. пентрѣ 50 елеvї а 150 ф.л.	7500	a 100 5000
4. пентрѣ слѣжїторї	600	
	14100	12000

дн анѣл 3.

1. пентрѣ директор	3000	3000
2. пентрѣ 4 професорї	4000	4000
3. пентрѣ зп сенїор професор	1500	1500
4. пентрѣ 75 елеvї а 150 ф.л.	11250	7500
5. пентрѣ слѣжїторї	700	
	20450	16000

дн анѣл 4.

1. пентрѣ директорѣ	3000	3000
2. пентрѣ зп вїдиректор, каре ар фї ши професор	2000	2000
3. пентрѣ зп сенїор професор	1500	1500
4. пентрѣ 4 професорї	4000	4000
	10500	10500

ф.л. ф.л.
10500 10500

5. пентрѣ 100 елеvї а 150 ф.л.	15000	10000
6. пентрѣ слѣжїторї	800	

26300 17500

Ши фїнд къ персоналѣл инстїтѣтѣлї ар фї
компнсе дїн вѣрвадї харнїчї, вїне мерїтадї, карїї
ар днїнта ши дн дїгнїтѣдїї весерїченшїї, деспре
каре ам поменїг маї жос, децї аченшїїа ар констї-
тѣа днпрезвѣ ши сфатѣа епископеск, прекум адѣче
къ сїне рѣндѣа чел вѣн ал знеї епископїї органїсате.

Пѣререа теа дн прївїнда модѣлї, дѣпѣ каре
днлалта поастрѣ стѣпѣнїре ар пѣтеа а не да ажѣ-
торїѣл сѣѣ, се днбцентреазѣ а не ресолвї локѣл
чел гол ла Сївїтѣ, ама пзміт „Zvladam“, ши пентрѣ
totдеазна ал сѣтї де даре, апої не 50 де
анї а не да 100,000 ф.л. ванї вѣнї, ка чїпчї ла сѣта
їнтересѣа анѣал дела 2 мїліоне, къ каре ажѣторїѣ
епархїеа нѣ нѣмаї сѣ зїдеаскъ висерїѣа катедраде,
residenщїеа епископесаскъ ши инстїтѣтѣл теологїко-
педагогїк, чї ши сѣ ле днзестрезе къ челе де лїпсъ
ши сѣ факѣ къ ванїї чеї че вор прїсосї прїн кѣр-
ѣереа анїлор, — зп капїтал къ каре апої, днче-
тѣнд аджѣтѣа днпѣрѣдїеї дѣпѣ 50 де анї, сѣ фїе
дн старе днсамї епархїеа а се провїдеа дн прї-
вїнда тѣтѣрор кїелтѣелелор сале.

Еѣ аїчї нѣ фѣрѣ дестѣлѣ прїчїнѣ ам днпрез-
нат инстїтѣтѣл клерїкал къ чел педагогїк. Зпа прї-
чїнѣ есте, ка сѣ нѣ прїчїнѣсеск стѣпѣнїреї кїелтѣелї
дндоїте, алта їарѣ, ка даскълї проконсїдї сѣ вѣ-
пѣтѣм пентрѣ шкоалеле елементаре, пентрѣ къ
пѣререа теа есте, ка тот клерїкѣл сѣ днваде дн
кѣрѣа теологїк ши штїїнделе педагогїче, ши дн-
нїнїте де сфїндїреа са сѣ фїе даторїѣ кѣдїва анї
дѣпѣ стѣрїле днпрежѣр а фї даскъл, апої мерї-
тѣндѣсѣ сѣ дннїнтезе дн треанта преодїеї. Кѣ
modѣл ачестга се вор пѣтеа кѣпїтїга дн кѣдїва
анї ши преодї ши даскълї калїфикацїї къ зпа ши
ачеаашї кїелтѣеалѣ. Пропѣнереа теа мї се vede
ши дїн пѣкѣтѣа ачела ал vedерїї а фї фолосїтоаре,
пентрѣ къ дѣпѣ кїпѣл ачестга се вор пѣтеа кѣпѣта
даскълї маї харнїчї, де кѣт ла днпѣтплареа ачееа,
кѣнд даскълїї нѣ ар авеа нїчї зп кѣтп пентрѣ дн-
нїнїтареа лор, пентрѣ къ атѣнчї тїнерїї чеї маї
харнїчї с'ар да не треанта преодїеї, ши нѣмаї чеї
нехарнїчї ши алцї фечорї де мештерї, карїї сѣлт
дн дндоаалѣ деспре траїѣа вїедїї лор, ар венї ла
кѣрѣа педагогїк; къ астѣелїѣ де даскълї пѣцїн
с'ар фолосї стѣпѣнїреа, їар кѣлтѣра ши крештереа

копiлор нѣ с'ар днапта. Дипрезварае инстiтутелор ачестора де лiпсѣ есте шi пентрѣ ачееа, ка съ се овсервезе армонiеа крештерiи чеi прiн преодi шi даскъа, шi пентрѣ сѣсудiнереа взнеi днделецери днтре преодi шi даскъа, шi ачееаста сiгѣр атвичi се ва ажнѣе, кѣнд преодi шi даскъа шi де о потрiвѣ сѣнт крескъдi шi кѣ днвѣдѣтѣрi сѣпѣтоасе сѣнт адѣпадi.

Пентрѣ привегереа шкоалелор нормале сѣнт де пѣререа ачееаста, ка протопонiи дiстрiктвалi съ се днсѣрчiнезе кѣ инспекцiеа шi дiрекцiеа шкоалелор ачестора пре лѣнгѣ рѣсплата маi сѣе поменигѣ шi дiректорiи сѣ атѣрне де инспекцiа шi консiсторiа, iар статѣа потрiвiт §-лѣи 4. дiн лециле фундаментале 1849 сѣ аiвѣ чеа маi дналѣтѣ привегере асѣпра крештерiи шi днвѣдѣтѣрѣи. — Пѣлѣ акѣм аѣ фост рѣндѣвiт пѣмаi зп дiректор ад шкоалелор дн тоатѣ Трансiлванiа кѣ о платѣ анзалѣ дiн фѣндѣа сiдоксiал де 400 фл. арцинт шi кѣ 80 фл. пентрѣ дндемнiфикареа кiелѣзелелор дн вiситацiе. Шiкi черкѣмстандiа ачееаста, кѣ пентрѣ днтреагѣ царѣ пѣмаi зп дiректор аѣ фост ашезат, доведеште дiн дестѣа тревзiнда реформеi лѣкрѣлѣи ачестѣеа потрiвiт скопосѣлѣи сѣѣ дналѣт. Штiтiнд еѣ, дн кѣт аре дикредере дналѣта поастрѣ стѣпѣнiре дн преодi де алѣтѣ релiцие дн прiвiнда крештерiи тiнерiмеi, кѣтезѣ а аштерне рѣгареа меа кѣтѣр дналѣта чееашi, ка съ вiневоаскѣ а естiнде пѣрiптѣаска са дикредере шi асѣпра преодiмеi пѣле маi дналѣте, каре дикѣ шi асѣзѣи пѣпѣтатѣ стѣ дналѣтеа дналѣтеi поастре стѣпѣнiрi кѣ кредити са. — Кѣтезѣ маi департе а дикредiнда пре Мѣрiа Та, кѣ ла днтiмнiареа ачееа, дакѣ Те веi милостивi а дналѣта пронзпереа меа дналѣтеi стѣпѣнiрi, веi продѣче дн ексемиларнiчи меi протопонi зп зел, кѣ каре лѣкрѣнд еi неостенiт не кѣмпѣа кѣлтѣрѣи шi ад крештерiи, вор днтѣрѣдоша кѣ дпоiте нѣтерѣи интересѣа чѣл сѣбнт ал преавѣнѣлѣи топарх, пентрѣ дналѣт каре шi пѣлѣ акѣма аѣ фост днвѣнѣиадѣ кѣ кредитицѣ дѣкѣлтiтѣтѣ, шi аша вор арѣта доведѣ дн фапте, кѣ аѣ фост вреднiчи де асѣфелiѣ де дикредере дiн партеа дналѣтеi стѣпѣнiрi.

Че се атiнѣе де пѣтѣрѣа клерiчилор, афлѣ де лiпсѣ, ка пѣтѣрѣа лор сѣ корѣспѣнзѣ пропорцiеi пѣтѣрѣа днтрецiи преодiмеi парохiале. Епархiеа меа аре асѣзѣи прѣсте 900 де парохi; дечi лѣзѣндѣсе шорталитатеа преодилор, потрiвiт опинiеi котѣне а дофторилор, треi ла сѣтѣ, зрѣмеазѣ, кѣ еѣ ам лiпсѣ дн тот анзл де 27 фѣеде прегѣтiте спре треанга преодiеi, шi фiнд кѣ не времеа окѣрѣмiрѣи

меде с'аѣ редѣсе кѣтева парохiи де о парте, iарѣ де алѣтѣ парте кѣ прiлежѣа дотациеi чеi тѣлѣт допiре се ва днтiкшора пѣтѣрѣа преодiмеi, аша пот пронзне пѣтѣрѣа клерiчилор не зп ан де 25, шi фiнд кѣ кѣрѣа клерикал с'ар днтродѣче не патрѣ анi, зрѣмеазѣ, кѣ ам лiпсѣ де 100 клерiчи дн тодi патрѣ анi, прiн зрѣмаре, епархiеа меа аре лiпсѣ де зп инстiтут, каре съ кѣпринзѣ тiнерiи ачештiеа, шi не тодi, карiи сѣнт тревзiнчошi дн асѣфелiѣ де инстiтут, адекѣ: зп дiректор, вiдѣдiректор, зп сениор-профѣсор, шi 4 профѣсорi шi персоналѣа слѣжиторилор.

Ла пѣнкѣа III.

Ла пѣнкѣа ачѣста тѣ провок Мѣрiа Та, ка сѣдѣ даѣ пѣререа меа дѣспре пѣсѣзѣнѣеа, каре ва тревзi а о лѣа стѣпѣнiреа дн прiвiнда днтрiжирѣи шi а контролеi прѣсте фѣндацiиле шi фѣндѣрiле пѣлѣ акѣм стѣтѣтѣре, днсѣ неажнѣгѣтѣре, шi дн прiвiнда администрациеi ажѣтоарелор ачелора, каре ле ва пѣлѣтi дiн мiжлоачеле сале?

Днтревареа ачѣаста а Мѣрiеi Тале днi дѣ мiе о пѣдежде, кѣ дналѣта поастрѣ стѣпѣнiре ва сѣ ажѣте не сѣрака меа епархiе, iар Мѣрiа Та ка зп днтѣтернiчи ал днлѣдѣтѣлѣи пострѣ днтѣрат, аi де гѣнд а днтѣрѣдоша шi а дналѣта обiекѣа ачѣста. Прiн фѣкѣта днтреваре м'аi дндаторат преа тѣлѣт Мѣрiа Та, кѣчi шi аi дат прiлеж а дѣскопери кѣчѣгѣа меѣ дн прiвiнда лецилор октроате дѣспре вiсерiчи. Преа вiне штiи Мѣрiа Та лециле ачелеа, шi кѣ шi пѣсте епархiеа меа се естiнд ачеле, есте фѣрѣ нiчи о дѣдѣоасѣлѣ. Дечi зпа пентрѣ сѣиנדѣния лецилор прiн преа милостивѣа пострѣ днтѣрат октроате, алѣта iарѣ дiн евлавiа, каре ам кѣтѣр лециле ачеле, ла дѣслегареа сѣспомениѣеi днтревѣрi тѣ рѣстрiнг ла §. 2. ал дрѣнтѣрилор фундаментале политиче гарантизате сѣвѣт 4. Мартiе 1849, прiн каре се ашеазѣ кѣ фiештекаре вiсерикѣ шi сѣиетате релiционарѣ прiн леѣе рекѣпоскѣтѣ, орѣндѣеште шi администреазѣ де сiне лѣкрѣрiле сале, рѣтѣне дн фолосѣа шi дн стѣпѣнiреа инстiтутелор, фѣндацiилор шi а фѣндѣрилор хотѣрѣте пентрѣ скопѣрiле сале де кѣлт, де днвѣдѣтѣрѣ шi де милостенiе; — шi прѣкѣм фѣндацiиле античе епархiале, аша шi ачѣа, че се ва дндѣра дналѣта стѣпѣнiре а рѣсолвi епархiеi меде, сѣ се сѣвѣнѣе лецилор чѣлор де обшѣе але статѣа шi. Шi фiнд кѣ пѣнкѣа ачѣста стѣ дн легѣтѣрѣ стрѣнѣсѣ кѣ пѣнкѣа I. дiн елаборатѣа ачѣста, пентрѣ ачѣеа, сiнодѣа епархiал ва хотѣрѣа чѣелалѣте дн обiекѣа ачѣста.

)

лѣнт
дцилор

Ла пѣкѣла ал IV.

Аичі вѣневоштї Мѣрія Та а тѣ провока, ка съ реформезѣ инстїтѣла клерикал ал дїечесеї меле дѣлѣ форма алтор асеменеа инстїтѣте.

Длї лїнгвїстек, кѣ жѣдекѣнд Мѣрія Та дѣлѣ челе аичї prin mine кѣ дрептате адсе, шї дѣлѣ челе че аї іскѣсїт дн Ардеал, кѣ доведїтѣдї дн-делепчїзне веї афла пенѣтїнда ачееа, каре тѣ дн-педекѣ не міне а днтокмї инстїтѣтѣ ал епархїей меле дн тоате дѣлѣ кїпѣл алтор вїне регѣлате шї дозестрате инстїтѣте. Кѣнд аш пѣгеа днфїїнда провокацїеа Мѣріей Тале кѣ шїжлоачеле, каре шї стаѣ спре дїснсѣзѣне, ар тревѣї съ ам пѣтере фертекѣтоаре, шї съ вїрѣсек рѣндѣл фїреї. Іарѣ кѣ челе пѣтїнчоасе че ам пѣс дн лѣкраре Те пот днкредїнда не Мѣрія Та кѣ ачееа, кѣ примїнд еѣ окѣртѣїреа дїечесеї ачешїтеа дн лѣна лѣї Септемврие 1846 шї черчетѣнд шїоала клерикалѣ, шї дн-вїнгѣндѣтѣ, кѣ дн трѣнса се предаѣ дѣлѣ ordїнѣ-чѣнеа фостѣлѣї гѣвернѣ „маї тѣлѣ днвѣдѣтѣрї елементаре, де кѣт теолодїче, шї кѣ дела анѣл 1815 пѣлѣ ла анѣл 1846 нїчї о тѣтаре тревѣїнѣей трептеї преоцешїї корѣспнѣзѣтоаре нѣ с'аѣ фѣкѣт, пентрѣ кѣ афарѣ де теолодїа догматїкѣ шї моралѣ нїмїк маї тѣлѣ пентрѣ прегѣтїреа ла треапта преоцїей елевїї нѣ днвѣлѣ, — нѣ ам прецетат кѣ елїмїнареа стѣдїлор елементаре дїн шкоала клерикалѣ, шї кѣ днтродѣчереа днвѣдѣтѣрїлор днтрѣ адеврѣ тревѣїнчоасе пентрѣ преоцїї, адекѣ а гра-матїчеї ротѣне, а методѣлѣї, а теолодїей пасторале шї а ексѣзеїї хотѣрѣнд totdeodatѣ, ка кѣрѣл де 6 лѣнї съ се рїдїче шї кѣрѣл де зп ан съ се дн-тродѣкѣ, іар дн анѣл ачеста пре лѣнгѣ акѣм по-тенїтеле стѣдїї ам днтродѣс педагогїа шї історїеа вїсерїчеаскѣ, шї кѣрѣл стѣдїлор лат хотѣрѣт не дої анї. Дечї вѣневоште Мѣрія Та а Те днкре-дїнда, кѣ челе пѣтїнчоасе ле ам фѣкѣт пентрѣ крештереа чеа кѣвенїтѣ а тїпѣрѣлѣї меѣ клер дѣлѣ даторїндѣ, prin зрмаре імнѣгѣчѣнеа, каре дѣштанѣл ар пѣгеа съ скоадѣ спре рѣшїнареа mea дїн провокацїа Мѣріей Тале тїе фѣкѣтѣ, нѣ поате съ аївѣ лок.

Ла пѣкѣла ал V.

Дн прївїнда днтревѣрїї Мѣріей Тале деснре ачееа тїе фѣкѣтѣ, кѣ ар фї доарѣ вїне, ка маї тѣлѣї клерїчї съ се прїмеаскѣ ла Вїена саѣ ла Чернѣлѣї пѣлѣ ла рїдїкареа семїнарїлѣї дїечесан де аичї? рѣспнѣд еѣ зрѣтѣоареле: дїн пѣкѣла ал 4. се vede, кѣ грїжеск еѣ пентрѣ крештереа клер-рѣлѣї меѣ тѣлѣр, дн кѣт длї днлѣгѣсеск днпре-

жѣрѣїле. Дн де обшїте еѣ воїѣ, ка не клерїчїї меї сѣї ам днпїнѣтеа mea, ка съ кѣноск нѣ пѣтѣї хѣрнїчїа лор, чї днлѣкѣ шї анлекареа лор. Еѣ нѣ аш фї вреднїк де дерегѣторїа mea, кѣнд крештереа клерѣлѣї тїлѣр о аш негледе, саѣ лѣкрѣл ачеста сѣнѣт лаш лѣса не алдї. Ам днлѣс де гѣнд, ка днїтре клерїчїї меї, карїї сѣтѣ кѣрѣл инстїтѣтѣлѣї меї дн днвѣдѣтѣрї шї дн моралѣ се вор дескї-лїнї, съ трїмїт ла Чернѣлѣї, деснре каре ам шї авѣт днцелецере кѣ Домнѣл епїскопѣ де аколо. Шї де времѣ че нѣ вор трече пѣлѣї анї, шї епар-хїа mea ва авеа зп вѣн инстїтѣт теолодїко-пед-агогїк: аша дарѣ пѣдїне днлѣтшїлѣрї вор пѣгеа фї, каре съ тѣ сілеаскѣ пре міне ка съ трїмїт кле-рїчїї меї афарѣ де дїечесѣ дн инстїтѣте клерикале спре крештере.

Ачесте сѣнѣт, каре ам дїнѣт де лїнѣсѣ, а дї ле днпѣргѣшї Мѣріей Тале дн зрмаре тѣлѣ прѣдѣїтеї скрїсорї. Кѣ чеа маї шаре днкредере кѣтрѣ М. Та ле ам скрїс еѣ ачеле, рѣгѣндѣте, ка чеа маї гравнїкѣ днфїїндаре шї днпїлїнїреа ачелора съ вїневоштї а о днпїнѣта ла днлѣтѣлѣ пострѣ мїнї-стерїѣ, шї а да прїлеж днлѣт ачелѣїашї, ка кре-дїнда чеа неклѣтїтѣ а епархїалнїкѣлѣї меї клер шї попор, каре totdeazna шї анѣмїт дн декѣрѣ-реа акѣм де кѣрѣнд devїнсеї рѣвелїї аша стрѣлѣ-чїт аѣ адеврїт, дїн партеа са съ о рѣспнѣтеаскѣ дѣлѣ шерїте, шї съ рѣндѣеаскѣ ка фнѣданцїїле поастре спре темейл читателор лецїї шї капоане, съ ле кѣнѣтѣм днлѣрѣнѣт, кѣчї шї аша с'аѣ афлат де лїнѣсѣ а се фаче дн дарѣ тѣлѣ скїтѣлѣї кѣ фїнанцїа де о парте, іарѣ де алѣ парте стареа devїторїлор дн анїї ачешїтеа дої деснре зрмѣ тѣлѣ саѣ скїтѣват; дечї епархїа mea аре тревѣїнѣтѣ а кѣзѣта, ка ванїї еї съ нѣ се пѣарѣлѣ.

ІСТОРИА ЧІВІЛІСАЦІЕИ ЕВРОПЕНЕ.

(Брѣтаре).

Де тѣлѣ тѣкѣ шї дн тѣлѣ дѣрї се азде ворѣа чївїлїсацїе: аѣ оменїї деснре дѣнса нїште ідеї маї тѣлѣ саѣ маї пѣдїн кѣрате, маї тѣлѣ саѣ маї пѣдїн днїнсе; кѣ тѣте ачестеа ворѣа е дн-лѣсѣ, шї оменїї се днцеллег кѣ дѣнса. Акѣм дн-целлесѣлѣ ачестей ворѣе, днцеллесѣлѣ еї ценерал, зман, попѣлар кѣвїне се а'л стѣдїа. Маї тот-д'азна дн семїїфикацїа зсѣлѣлѣ а терменїлор челлор маї ценералї, се афлѣ маї тѣлѣ адеврѣ де кѣт дн

definiție челе маї прецисе ши челе маї ригъ-
роче алле штиндеї. Минтеа съвѣтосъ дъ тот-д'азна
ворвелор семнификація коммънъ, ши минтеа съвѣ-
тосъ есте ценял зманитъдїї. Семнификація ком-
мънъ а знеї ворве се фортъ третат ши де фауъ
къ фагтеле; къ кът о фагъ се днфъдїшазъ ши
се паре а интра дн днцеллесъл знеї термінъ кзпо-
скът, къ агъта се прїиеште фїреште, ка съ зїчет
ака; днцеллесъл термінълї се днтинде, се лър-
деште, ши пздинъ къте пздинъ дїверселе фагте, дї-
верселе идеї, че зосъши дн пзтереа патреї лъръ-
рїлор, оменїї тревъе а ле адъна съвт ачеастъ
ворвъ, се адънъ ачї дн адевър. Кънд дїн протївъ
днцеллесъл знеї ворве есте determinat de штиндеъ,
ачеастъ determinacie, че о фаце зънл сїнгър саъ
зп мїк пзтър de individe, се днтъшл съвт ин-
флзїонца знеї фагте партїкъларе че ле а ісвїт маї
мълт дн минте. Аша definiție штиндеїче съвт
дн ценерал къ мълт маї зъгъсте, ши пентръ ачеа-
ста пзтаї, къ мълт маї пздинъ адевърате дн фънд
де кът днцеллесъл понълар ал честор термінї.
Стъдїнд ка о фагъ, днцеллесъл ворвеї чївїлі-
саціе черчетънд тоге идеїле че се копрінд днтръ-
зънса дънъ минтеа съвѣтоасъ а оаменїлор, вом
днпїнта къ мълт маї мълт зъсъши дн кзпонтїнда
фагтеї, де кът дака не-амтѣ днчерка de аї да зъ-
шїне о definiție штиндеїфїкъ, орї кът с'ар аръта
ла днченът де кїаръ ши прецїсъ.

Спре а днчене ачеастъ черчетаре, тъ воїз
днчерка а въ адъече днпїнте къте-ва стърї де
соціетате, ши не зртъ не вом днтрева дака інстїн-
къл ценерал ва рекзпонтге днтрънселе стареа
знеї-попол че се чївїлісеазъ, дака афлъ ачї дн-
целлесъл че ценъл зман дъ фїреште ворвеї чївї-
лісаціе.

Съ адъечет днпїнте зп попол а кързї вїаць
de дїнафаръ е дълче, commodъ; пльтенге о преа
пздинъ контрївздіе, пз сфѣере днтръ нїмїк; дншї
къшгїгъ дрептатеа къ днлеснїре дн реладїїле салле
прївате; днтрън кзвжїт есісгїнда лї матеріалъ,
сокогїгъ днпрезлъ, есте дндестъл de вїне ши по-
рочїгъ регълатъ. Зъсъ тот де одагъ есісгїнда ін-
телектъвалъ ши моралъ а ачестъї попол е дїнътъ
къ таре грїжъ днтр'о старе de аморцїре, de інер-
ціе, пз воїз съ зїк de днпїларе, пентръ къ пз о
сїмте, чї de компрессіе. Асеменеа есемпле авет
дестъле. Пост-аъ зп таре пзтър de репълїче
мїчї арістократїче, знде свїзшїї аъ пост асѣел
трактадї ка нїште търме вїне дїнъте ши матеріал
ферїчїте, зъсъ фъръ актївїтате інтелектъвалъ ши

моралъ. Ачеаста, чївїлісаціе ва съ зїкъ? е зп
попол ачеста каре се чївїлісеазъ?

Еатъ ал іпотес: есте зп попол а кързїа есі-
сгїндъ матеріалъ пз е аша de дълче, аша de ком-
modъ, къ тоге ачестеа е сзппортабїлъ. Спре дес-
пъгъвїре зъсъ і с'аъ днгрїжїт тревзїнделе морале
ши інтелектъвале; лї се днпарте оре-каре пъ-
штїзїне; се кълтївъ дн пополъл ачеста нїште сїм-
тїменте днпльдате, кзрате; кредїнделе салле релї-
ціосе, морале аъ ажънс ла оре-каре grad de дес-
волтаре; зъсъ аъ таре грїжъ спре а дннека дн-
трънсъл прїчїнъл лїбертъдїї; і се дндестълеазъ
тревзїнделе інтелектъвале ши морале, днтокма ка
аїреа челе матеріале; се тъсоръ фїе кързїа пар-
теа кът і се кзвїне дн адевър, пз есте іертат
нїмълї аї къзта дн парте елл сїнгър. Немїшка-
реа есте карактеръл вїедеї морале; ачеста е ста-
реа дн каре аъ къзът чеа маї таре парте дн по-
пъладїїле Асіеї, знде домінаціїле теократїче дїн
дн лок зманїтатеа, ачеста е стареа, спре есем-
плъ, а індїенїлор. Фак ши ачї ачешшї днтреваре
ка ши асъпра пополълї de маї сзс: есте ачеста
зп попол каре се чївїлісеазъ?

Скїтвъ акът къ тотъл патрза іпотесълї; ад-
дък днпїнте зп попол дн каре е о таре десво-
лтаре de оре-каре лїбертъдїї іndївїдъале, зъсъ ши
неоржндїала ши неегалїтатеа сънт естреме. Веде
чїне-ва ачї імперїал форцеї ши ал днтъшїлърїї:
фїе-каре, дака пз е таре, есте днпїлат, сфѣере,
пере; вїолареа е карактеръл домітор ал стагълї
соціал. Нъ е нїменї каре съ пз шгїе къ Езрона а
трекът прїн ачеастъ старе. Есте зъсъ о старе
чївїлісать? Поте къ копрінде фъръ дндоїалъ нїште
прїчїне de чївїлісаціе че се десвольтъ третат;
зъсъ фагта че домінь днтр'о асеменеа соціетате,
негрешїгъ къ минтеа съвѣтосъ а оменїлор пз о
поте пзмі чївїлісаціе.

Маї іаъ зп ал патрзлеа ши злїтїмъ іпотес.
Лїбертатеа фїе-кързїа іndївїд е фортге таре, інега-
лїтатеа днтре еї е паръ саъ чел пздинъ фортге тре-
къторе. Фїекаре фаце маї чеаа че воїеште ши пз
се дїстїнде дн пзтере de вечїнъл съъ; къ тоге
ачестеа веде чїне-ва фортге пздіне інгересърї цене-
рале, фортге пздіне идеї пзвїлїче, фортге пздіне сїм-
тїменте пзвїлїче, днтрън кзвжїт фортге пздинъ
соціетате: факълтъдїїле ши есісгїнда іndївїделор се
десфъшъръ ши кзрг сїнгъратїче, фъръ а інфлзї
зъеле асъпра алтора, фъръ а лъса зрме; ценера-
ціїле свъчесїве лъса соціетатеа дн ачеллшї пзнт
кът аъ прїїтїт'о; ачеста е стареа семнїдїлор

сѣлватиче; ливертатеа ши егалитатеа е тóтъ, ши кз тóте ачестеа нз е чивілісадіе.

Аш пзтеа джълди іпотеселе, крезъ ъпсз кз ачестеа сънт дестъле кз каре съ пзтем дескърка каре есте диделлесъл попълар ши патърал ал ворвеі чивілісадіе.

Есте диведерат кз пічі зна дін стъріле че аддъсеіъ днаінте нз корреспънде, дъпъ мінтеа сълътóсъ патъралъ а óменілор, кз термінъл ачеста. Пентрз че? Мі се паре кз чеа дѣлтъіъ фантъ че тревъе съ фіе копрінсъ дн ворва чивілісадіе (дъпъ кзт се vede дн диверселе есемпле че въ addъсеіъ днаінте), есте фантъ а прогресълзі, а десволтъріі; дн дагъ ачеастъ ворвъ денитсаптъ ідеаа знзі попол че 'наінтеазъ, нз ка съ скітмве локъл, чи ка съ'ші скітмве стареа; знзі попол а кърві кондііе се днтінде ши се амтеліоръ. Ідеаа прогресълзі, а десволтъріі ми се паре а фі ідеаа фъндаменталъ копрінсъ сзв ворва де чивілісадіе.

Каре съ фіе прогресъл ачеста? каре съ фіе ачеастъ десволтаре? ачі стъ чеа маі маре діффікълтате.

Етімологіа ворвеі паре кз ар респънде днтр'зи кін лътъріт ши дндестълътор: еа спъне кз прогресъл е перфекціонареа віедеі чивіле.] десволтареа а пропрііъ зісеі соціетъді, ши а реладіілор óменілор днтре сіне.

Асфел е, дн адевър, ідеаа прімаръ че се днфъдішазъ міндіі óменілор кънд пропънцъ ворва чивілісадіе, дши днкпъеште чева дндатъ естенсіа, чеа маі маре активітате ши чеа маі възъ органисадіе а реладіілор соціале: не де о парте, о продъкдіе врескътóре а міжлóчелор нтеріі ши а ферічіріі дн соціетате; не де алта о днтърдіре маі дреаптъ днтре indivіде а нтеріі ши а ферічіріі продъсе.

Тот есте ачі, domнілор? копрінс-атъ поі тот диделлесъл патърал, ши всзал ал ворвеі чивілісадіе? фанта нз маі копрінде німік маі тълт?

Ачеаста есте маі ка ши кънд амт днтрева: спедіа зтапъ, нз есте еа дн сіне маі тълт де кзт зн фърнікаріъ, о соціетате дн каре нз се окънз де кзт де възна оржндвіалъ ши де ферічіре, дн каре кз кзт сзтта лъкрълзі ва фі маі маре ши днтърдіреа фръктелор лъкрълзі маі дреаптъ, кз атъта ши скопъл се ва днтпліні, ши прогресъл се ва днтреді?

Інстіктъл óменілор нз се дндестълеазъ кз о дефінідіе атът де ъпгъстъ а дестіпадіеі зтане. І се паре, ла пріма ведере, кз ворва чивілісадіе копрінде чева маі днтінс, маі комплет, маі пре-сзс де кзт кърата перфекдіе а реладіілор соціале, а нтеріі ши а ферічіріі соціале.

Фантеле, опініа пзвлікъ диделлесъл дн денерал прііміт ал термінълзі се днвоіеск кз інстіктъл ачеста.

Съ лъзм Рома дн тімпні чеі фрътмоні аі репзвлічеі, дъпъ ресвоіъл д'ал доілеа пзпк, дн моментъл віртъділор салле челлор маі марі, не кънд еа пъшіа кзтре імперіъл лзімі, не кънд стареа соціалъ ера диведерат дн прогрес. Съ лъзм апоі Рома дн тімпъл лзі Авгъст, дн епóха кънд а днченът скъдереа, кънд чел пздіп мішкареа прогресівъ а соціетъдіі стътъссе, кънд релелел пріпчіне ера фóрте аппрóпе де а'ші авеа зртъріле: кз тóте ачестеа нмені нз е каре съ кзцете ши съ нз зікъ кз Рома лзі Авгъст нз ера маі чивілісатъ де кзт Рома лзі Фаврічіз саъ а лзі Чіпчінатъ.

Съ не стърътът айреа; съ лъзм Франца дін секоліі XVII. ши XVIII. есте диведерат кз, сзв пзтъл де vedere соціал, кзт пентрз сзтта ши днтърдіреа ферічіріі днтре indivіде, Франца дін секоліі XVII. ши XVIII. ера маі прежос де кзт алте церрі алле Евронеі, де кзт Олланда ши Енглітерра, сіре есемплъ. Крезъ кз дн Олланда ши Енглітерра активітатеа соціалъ ера маі маре, крештеа маі ръпеде, дши днтърдіа маі віне фръктеле де кзт дн Франца. Кз тóте ачестеа днтревадіі мінтеа сълътóсъ денералъ, ши въ ва респънде кз Франца дін секоліі XVII. ши XVIII. ера деарра чеа маі чивілісатъ дін Европа. Европа нз с'а днпротівіт ла ачеста. Се афл зрме алле ачестеі опініі пзвліче асзпра Францеі дн тóте монзментеле літтератъреі Евронеене.

Ар пзтеа чіне-ва аръта маі тълте алте статърі, дн каре ферічіреа е маі маре, креште маі ръпеде, е днтърдітъ маі віне днтре indivіде де кзт айреа, ши знде кз тóте ачесте, дн інстіктъл спонтанеъ, дн ждіката сълътóсъ денералъ а óменілор, чивілісадіа е сокотітъ маі пре жос де кзт а церрілор маі пздіп віне днтърдіте сзвт рапортъл кзрат соціал.

(Ва зрма).

ADRESCARE КЪТЪРЪ ФЕМЕЛЕ ЧЕЛЕ ІВБИТОАРЕ ДЕ ОМЕНИРЕ.

Лъкрітабилеле зрме че аъ лъсат не'ндзрареа веакзрілор трекуте дн міжлоккя постръ, ші маі вжртос вітрега соарте кз кареа аре а се лъпта зн пѣтър де мії орфеліні а кърор пърінді кзъзръ жертѡ некльтігеі сале кредінце къръ троп ші еліберареа пацізней сале не аъ провокат а пъші дп-тр'о соціетате кз скоп де а ажъта дънъ пзтінцъ крештереа фетіделор ромъне орфане ші сьраче, ші маі дптъѣ ачелора а кърор пърінді аъ кзъзт жертѡ дн ресвелъ чівіл трансілвано-мариар дін аніі 1848 ші 1849.

Дпсъ фіінд мълцімеа ачестора кз мълт маі mare декът пзтінда ажъторіълзі постръ, ші ліпса тоталъ де іnstітзте бінефъкъторе дн міжлоккя docedігеі поастре пацізні кз мълт маі сімдібілъ ші маі про-вокътоаре де кът ам пзтѣ лъса дін vedere ачест скоп філантропик; не кънд дрептъа де резнізне не фавореазъ дорінца ші не апроміте зн віиторіъ маі ферічіт, ам стъзвіт де тімпзріѣ ла дпалтеле локзрі, ка съ къпътъм кончесідне спре а пзтѣа пъші ла зрзіреа скопълзі ачест філантропик.

Статзтеле резнізнеі аштернзте дпалтълзі гъверн спре дптърїре прїімїръ дн 21. Октомвріе а. к. а са аповаре ші прїн ачѣаста, дъпъ кзпрїнсъл ачелора, авем дпштерїре, ка съ дпченет а днде-тна, провока ші ръга орї ші знде нї пе орї ші че крештїн, каре компътімеште сорціі непорочїцілор орфанї ші дореште кз інітъ калдъ о маі деапрѡне грїжъ, о крештере маі солідъ ші маі потрївітъ кз претенсізнеле секолълзі де фацъ ші пентръ сексъл фемееск ромън маі скъпътат; авем зїк воїе ка дп пзмеле лзі Хрістос чел че неаъ дпнъс datoria де а дпшърка не чеї голї ші а сьтъра не чеї фалъмълзі ші дп пзтереа сьптеї datorїнце че авем фїекареа къръ мартірії кредінді ші аї пацізней поастре сь ръгът пе фїече крештїнъ ка съ се дндзре дін прїоссъл сьъ а дптїнде пе фїекаре ан зп ажъторїъ. О! ші кареа пз се ва сімці дудаторатъ а жертѡї чева спре дпайнтареа скопълзі ачест атът де сьпнт ші бінекъзъпгат?

Ажътѡреле се пот трїміте дн ванї: саъ о датъ пентръ тотдеазпа, саъ пе фїекаре ан кз пз-страреа дрептълзі де метвръ актїв ал резнізнеї, саъ дп патърале, кът: вккате, фън, віте ш, а., орї дп вестмінте; орї прїн врео продъкцізне театралъ саъ валзрі фъкзте дп фолосъл сьрачелор; орї прїн вїндереа зпві лъвръ кз лотерїе; кърці де дпвцътъзръ;

Саъ фъкънд вр'о фундацізне пентръ врео дпвцътъѡре ла іnstітзтеле че се вор дпфїінца дз време дп пърці деосевїте локзїге де ромънї;

Саъ фъкънд врезн стїпендіѣ кз каре съ се поатъ дптрецінеа ші креште вр'о орфелїнъ ла іnstітзте маі палге де фете пентръ де а пзтѣа фї дпвцътъѡре ла шкоале де фете ромъне;

Саъ прїімїнд прїн четъці, знде е зпоръгатеа взнеї крештерї, вр'о орфелїнъ дп крештере маі де апроане.

Пентръ дплеспрїеа кзлечереї де ажътоаре сьнт ръгате тѡте дамеле D. офїціалї саъ орї кърор алтор пропріетарї саъ негъцъторї де прїн четъці, D. протопопесе, преотесе, ка дпделегъндъсъ кз челе дін дїзръл сьъ, сь ле дндемне ла фапта ачѣастъ філантропїкъ ші сь міжлочѣаскъ ажътоаре ші коле-кте спре фолосъл резнізнеї, дпсепмънд пзмеле фїекърїеї контрївзїнте, локзїнца ші дакъ с'а хотържт а фї метвръ ordınарїъ актїв ал резнізнеї, апроміцънд кз ва контрївзі пе фїекаре ан дъпъ пзтїнцъ тъкар зн мінімът де зн фїорїн арцінт, ші кът а контрївзїт акът одатъ пентръ фондъл резнізнеї, ка съ пз ретълъ нїчі о контрївзїнтъ не'нсепнатъ дп протокол че аре а се пзвлїка дп сьършїтгъл фїе-къръї ан дпченънд дела 21. Октомвріе, 1850 каре есте датъл дптърїреї статзтелор де къръ дпалтъл гъвернї.

Персоанеле партїкъларе че воеск а трїміте врезн ажъторїъ се пот адреса деадрептъл ла ко-мітетъл резнізнеї.

Ажътоареле дп патърале, кът: вккате, віте, мїей, віцїї, фън саъ орї че ар апроміте чева предъ, вор авеа възпъгате DD. кзлегътоаре кз дпделечереа контрївзїнтелор а ле вїнде кз предъ фа-воръторїъ, каре дїппрезпъ кз колектеле дп ванї ші кз о лісгъ а контрївзїнтелор се вор трїміте пе адреса комїтетълзі резнізнеї фемеїлор ромъне пентръ ажъторїъл крештереї фетїделор орфане пчл. дп Брашов."

Алте ажтоаре дн вестинте, днкълдъинте шчл. вор авеа взпътате DD. колектанте а ле дпгърдї орфелелор челор маї сьраче дн цїврял сьъ, тримїдъндънїсь пзмаї пзмеле шї локъїнда дъ-рзїтоареї пе кзп шї а ажтателор орфелїне, фькьндъсе дестъл шї воїндеї дьрзїтоарелор.

Administruțiunea fondurilor, че се ва стръице, се ва фаче дъпъ §. 7. ал статътелор кз чеа маї маре скъмпътате, сьнт контрола леїлор imperiale de rezerve. Шї прекъм коптрївзїреа пентръ крештереа фондурї се аштеапъ дела тоатъ фемеа ромънъ, фьръ чеа маї мїкь деосевїре де коп-фесїне, кареа маї пьтреште о скъптеї де кьлдъръ пентръ ажторїл шї взпа крештере а орфелїне-лор шї сьрачелор фетїде, аша шї ажтоареле дїп фондурї ачеста се вор дпгърдї фьръ чеа маї мїкь осевїре днтре сьраче шї орфане. Аъ трекут варварїа веакзїлор кареа фьчеа осевїре днтре фрацї шї сорорї, асгъзї тревзїе сь сїмдїм тоцї о знанїмъ кьлдъръ пентръ вїнеле пост комън.

Іар прїн §-л дїп зрїт ал статътелор, фькьте дъпъ дппрецїзърї, вор фї дндрентъцїї тоцї метьрїї ordinarї, адїкъ карїї се вор хотърж а да пе тот анъл мїнїмъл поменїт, а проїента дн адъ-панда ценералъ о скїмваре дн статъте, че ар пьтеа фї маї фолосїтоаре шї маї дплесїтоаре спре ажвїцереа скопълї резнїзнеї, рьшънїд дпсъ ачеста неатїнс; ва шї пьнъ атънчї ва прїїмї комїтетъл орї че сфат дат саъ трїмїс дн скрїс дела метьрїї резнїзнеї, пзмаї дакъ ачела ва цїнтї сїре дпнї-тареа крештереї шї ажторїл орфелїнелор, чеа че е зпїка поастръ проблемъ.

Дечї дар пе адресъм кз тоатъ кьлдъра кьтръ D-воастръ, соробелор ромъне! каре пьтрїдї дн сїнъл чел де мамъ дпкъ шї повїлъл сїмдъ ал вїнелъї комън, дпкъ шї о дьрере актївъ де соартеа пь-рзїсїдїлор; шї кьтезъм а въ рьга фервїнте ка сь вїневоїдї а въ фаче патроне крештереї фетїделор ромъне скъпътате шї пьрїнте орфелїнелор, челор че стрїгъ дъпъ ажторїс шї, афаръ de Domnъ, пъ аъ чїне сь ле азъ!!

Азїцїле дар дн зїоа пьказълї, дпгїндеї брацеле воастре шї се вор тьнъгїа шї ва креште ферїчїреа нацїзнеї прїн о маї взпъ крештере а сексълї фемееск!! ва креште шї ферїчїреа патрїеї воастре шї ва креште дн пропорцїзне кз дпгьлпърїле шї кз жертфеле че пе вом хотърж а ле пзне кз тоцїї пе алтарїл їзвїреї де оаменї. Ної мамеле сьптем тална шї фьнтъна вїедїї соцїале, прїн лаптеле постръ се пьтреск рецїї шї сервїї, прїнчїпїї шї чернїторїї, капїї шї сьзпшїї, шї о! кьт де тьлт депїнде ферїчїреа нацїзнеї шї а статълї дела взпа крештере касїкъ, кареа кз тоате кз патъра пї о а сьтълпат дн мїїма поастръ шї релїдеа їа дат о дїрендїзне соцїалъ днтре пої, еа тотънї дъпъ черїнделе веакълї де акъм аштеапъ о маї маре перфекдїзне, кареа пентръ партеа маї скъпътате дн мїжлокъл нацїзнеї воастре пьнъ акъм а фост кз тотъл непосївїл!

Дечї се тжнекъм дес де дїмїнеадъ шї дн лок де лакръмї сь вьрсъм ажтоаре тїмпърїе ла „фондурї резнїзнеї ачестеїа, сь пе дпгрїжїм шї пої де сексъл постръ кз пьтерї зпїте шї непрецетъ-тоаре.“

Шї пъ е дестъл ка сь сьспїнъм дїппрезвъ кз челе вреднїче де жале, чї се каде се пьнеїм шї пої о жертфъ пе алтарїл їзвїреї деапроапелъї, пої, пе каре соартеа пъ неаъ асвпрїт де тот дн револуцїзнеа трекутъ. Трекуе се дъм довезї, кз вьрвацїї поштрїї карїї аъ фькьт атътеа жертъе пентръ трон шї нацїне аъ deadreapta са шї содїе вреднїче де марїнїмїтатеа лор, шї кз шї пої кз-поаштем шї сїмдїм дїппрезвъ кз еї черїнделе веакълї.

Вїџ е Domnъ! шї ел пе ва рьспълтї тоате жертфеле пьстре!!
Брашов, 20. Декемвріе 1850.

MARIA NIKOLAȘ, m. p.,
premedicne.

ANA P. ORGIDAN, m. p.,
casierїџ.

ZOICU T. CHERKȘ, m. p.,
secretarїџ.

ДНВЪЦЪТЪРЪ

pentru

deperatori din privința arțierilor despre акрештереа ши декрештереа поплъчизнеі.

1. Pentru pistorii сфлетешті аі deосевителоръ конфесіоні.

A. Бъгърі de сеамъ иресте totă.

1. Арțьеріе despre акрештереа ши декрештереа поплъчизнеі копріндъ днфьдшареа кнънацілоръ пъсквділоръ ши а морцілоръ дн термінъ de знъ анъ админістративъ.

Aceste сунтă de челъ маі mare фолосъ аіт pentru админістраціоне, кѣ ши pentru комзнітъці партикларі.

Формъларіеле прескрисе prin декреітă канцеларіеі de кърте din 5. Маіс 1828, Nr. 9424 фіндъ къ пз маі корреспндъ речертелоръ de фадъ, къ сфършитă анълі админістръцізнале 1850, пъшескă афаръ din лъкраре, ши дела днчепътă анълі админістр. 1851, адекъ дела 1. Новембрѣ 1850, днпайнте тревзе съсе апліче алтърателе формъларіе позе дн привінца арțьерілоръ despre акрештереа ши декрештереа поплъчизнеі.

2. Ка пзмители арțьері съ корреспндъ скопълі, pentru каре сунтă мените, тревзе съ аівъ зрмътбреле днсшпрі:

a) тревзе съ фіъ депліните, адекъ: съ копріндъ тоте касрїле de кнънїт, намтере ши мбрте, кѣе евепїръ дн респективлă анъ админ. дн черкълă пistorіеі сфлетешті, prin тоте рзврічеле ши съ фіъ провъзте къ овсервдїзіне че се черъ дрентă деслшпїре.

Deцї пistorіі сфлетешті аі deосевителоръ конфесіоні аъ съші днтоаркъ лъареа аините сїре ачеа, ка нїчі днтро парте съсе днпъшпеле врео лъсаре а фаръ днпъ кнм се фъчеа ачеаста пнпъ акнм къ морці пъсквдіі, карїі дн чеа маі mare парте, перекзновскандъсе днсемнътата ачесторъ копспектърї. се лъса афаръ din протоколялă пъсквділоръ ши алтъ морцілоръ.

Токма аша пз есте іертă ка знълă съсе пзмере de дбъ орї. De ачеа преотълă орї de каре конфесіоне аръ фї, п'аре воле а днсемна дн тавеле нїчі знъ касъ, despre каре е копвїнсă, къ ачела вїне днсемнатă дн алтъ локă. Ачеаста се редъче анъме ла ачеі кнънаці, пъсквдіі ши морці, карїі свьстндъ преодїнеі ч. р. мїлітаре, аъ съсе днскріе de кърте ачеа днтра девърѣ дн респективеле тавеле, ши е аъ съ ісе фаръ totdeauna кнпосквді фъръ днпързіере.

b) Арțьеріе аъ съ фіъ къ днкредїнаре, адекъ фїзкаре пзмерѣ тревзе съсе афле дн рзвріка компетїнте ши пistorікă сфлетескă съ фіъ копвїнсă despre адевърлă фїзкърї партикларїтате. Дар пз тревзе съ се крвдъ нїчі о остенеалъ, pentru de а сѣ афла адевърлă. Прецсїрї аръ тпарїе наъ нїчі зн темелъ. Сїре а днкнпцїтра рѣтъчїрїле ла петречереа дн рзврічеле партикларї, тревзе аплікате тоте проведеле de компнътă, каре се даъ дн зрмътбреле.

3) Ка арътыріле деспре акрештереа аѣ декрештереа поплъдѣнеі съсе потъ алътра днтре сіне, ші дп омпзперее сѣмаріелорѣ съсе потъ тіжлочі днтрадеврѣ а се менса нѣмері, е де неапъратъ тревзінцъ, ка дпн партеа ачелора, каріі сѣнтѣ дпсърінаціі кѣ фачереа прескріселорѣ формъларіе, дп тоіѣ коппрінсвлѣ монархіеі съсе пѣзіаскъ дп ачеастъ прівінцъ а чее аші ър маре. Дрент ачееа аѣ съсе зрмеазъ акъратѣ днтрѣ днтревзінцареа формъларіелорѣ прескрітеле че зрмеазъ.

4) Фіѣкаре преотѣ алѣ деосевітелорѣ конфесініі реліціосе аре съ факъ нентрѣ ачеле локърі але жре-дікціонеі сале, каре се цінѣ де ачелаші трівзналѣ партікъларе де черкъ, кѣте дохе ексемпларе але челорѣ чінчі формъларе, адекъ несте тоіѣ аре съ днтревѣе дндотѣ атѣле ексемпларе, кѣте трівзнале партікъларі де черкъ се афлѣ, ла каре сѣнтѣ дндрентате локъріле жредікціонеі лѣі, дѣпъ днтърціреа жсдеціаріѣ а цереі де коронъ. Амвеле ексемпларе але фѣкълелорѣ формъларе тревѣе съ ле трѣміѣ челѣ мѣлѣ дп термінвлѣ пре-фіпѣ спре ачееаста ла ачеле кѣпѣзнате де черкъ, де каре се цінѣ ресептївеле трівзнале партікъларі де черкъ дѣпъ днтърціреа де фагъ а адміністрѣціонеі політїче дп ачееастъ цесарѣ де коронъ.

5) Фіѣкаре дпн челе чінчі формъларе коппрінде дохе арътырі, адекъ зна дѣпъ Фіѣкаре лѣпъ а анхлѣ ад-міністратівнале, іар чееалатъ дѣпъ локърі. Арътареа дѣпъ лѣне аре съ зрмеазъ сѣмаріѣ, фѣрѣ прівіре ла локърі, нентрѣ тоте сателе че се цінѣ де знлѣ ші ачелаші трівзналѣ партікъларе де черкъ алѣ жредікціонеі преоцентї ші тревѣе се і се адазде сѣма авѣале.

Ачееастъ сѣпъ аре съ деа дп гласѣ кѣ чееа а арътырілорѣ дѣпъ локъріле ачелаші трівзналѣ де черкъ дп тоате рѣврїчеле. Прпн ачееаста се фаче о провъ де копнѣтѣ, дпн каре се рекзнощте, дакѣ кѣтва дп зна саѣ алта дпн рѣврїче аѣ іптраѣвѣрео грешееалъ дп нѣмері. Ачееастъ провъ е ценерале ші сѣтѣ нентрѣ тоте чінчі формъларіеле.

Дпскріерїле аѣ съсе факъ къратѣ, ші анхміѣ нѣтеле съсе скріе віне ортографїче, преку ші конфесініле реліціосе аѣ съсе дпсепне акър іѣ.

В. О в с е р в ѣ д і з н і д е о с е в і т е .

6) Л а т а в е л а 1. Тавела нентрѣ кѣзнпне се імпарте дп арътырі деспре вѣрстѣ, ші стареа кѣзнпцілорѣ, маі дпколо дп арътырі секъндаріе деспре кѣзнпеле местекате ші десфѣкѣте прпн мортѣ аѣ прпн деспърціре. „Вѣрста“ тревѣе съсе іеа дп ачелѣ дпцелесѣ, кѣмкъ чееа маі тікѣ съ фіѣ трекътѣ ші чееа маі маре нѣ ток-ма, аѣ кіарѣ дпплїніѣ. Аша нентрѣ есемплѣ, дп рѣврїка дѣ „20 нѣпъ ла 24 ані“ аѣ сѣ інтре тоте ачелѣ мїресе, каре трекърѣ де 20 ані, тѣкар ші нѣмаі кѣ о зі, ші алѣ 24 ані дпкѣ нѣлѣ ажнсерѣ, саѣ токмаі длѣ дпплїнірѣ.

Сѣма нѣмерїлорѣ че се афлѣ петрекъці дп челе 36. класѣ де вѣрстѣ, тревѣе сѣ деа дп гласѣ кѣ то-талеле нѣмерѣ алѣ копълѣдізілорѣ, прпн каре де локѣ ресаре о провъ де копнѣтѣ.

Арътыріле де „стареа“ копъладїлорѣ наѣ тревзінцъ де деслѣшїре. Нѣмаі дп прівінца ачелорѣ конфесініі ла каре се іартѣ пѣшїреа ла о повъ кѣсѣторїѣ а челорѣ деспърціді дѣпъ леѣе, дпнаїнте де а мѣрї партеа чееалатъ, се фаче вѣгареа де сеамъ, кѣмкъ деспърцідіі дп ачесте арътырі аѣ а се прівї де вѣ-дѣві, фїїнд кѣ аїчі нѣ се кѣзѣ алта декѣт дакѣ чел че сѣ дпсортѣ, пѣшеште елѣ ла днтѣа, аѣ ла адоза кѣсѣторїѣ.

Кѣсѣторїеле „местекате“ тревѣе спечіалїсате дп копспектїрі нѣмаі сѣмаріѣ, ва сѣ зікѣ аїчі дѣпъ лѣне, нїчі дѣпъ локърі деспърціте, актфелїѣ, дп кѣт съсе рекзнощкъ вѣрста, стареа, ші конфесініеа реліціоастъ а копъладїлорѣ, прпн зрмаре дп модълѣ дѣпъ кѣм аратѣ ексемплеле зрмѣоре:

Мїреле:

de 35. ані, жне, romano-katolїкѣ.
 „ 42. „ вѣдѣвѣ, де конфесізне елветїкѣ.
 „ 30. „ жне, „ „ авгсвѣргїкѣ.

Мїреаса:

de 28. ані, жпѣ, де конфес. авгсвѣргїкѣ.
 „ 36. „ „ „ „ rom. katol.
 „ 28. „ вѣдѣвѣ „ „ „ „

Сѣма

3

Аїчі тревѣе а се лѣа дп вѣгаре де сеамъ, ка преодїі амвелорѣ конфесініі дакѣ днтревїнѣ амъндол ла

конституционе, съсе днцеловагъ днпре сине, каре съ петреакъ дн протоколъ ачеастъ кнзннѣ, ка съсе днкнцнцнпре дндоита петречере, шн кнмкъ с'а фнкнцнѣ ачеаста, аре съсе днсемне апрнелѣ дн аднотационе ла арятареа днлп локзрн.

„Конпльцнцнне десфнкте прнн мбрте аѣ деспърднре“ днкъ тревзе днсемнате ннмаѣ снмарне, прнн арятаре фнръ а ле деосевн днлп лне аѣ днлп локзрн, знде днрареа кнзннелорѣ десфнкте, ка темелн де днпърднре, се днсеашнлп дн рнзрнкъ. Днрареа аре съсе днсемне прнн анн днтрецн, пърнчелеле аннлн каре факѣ маѣ пнцннѣ де о жнмнтате анѣ аѣ съ реннлп кн тотнлѣ афарь, нар челе че факѣ о жнмнтате деплнлп аѣ маѣ внне, аѣ съсе треакъ сннт анѣ днтрегѣ. Ннмаѣ атннчн аре съсе днскрнне днрареа кнзннел дн ннмерн фнрнцн, кннд еа а цннлѣ маѣ пнцннѣ де о жнмнтате анѣ. Дакъ пентрн есемнлп, арѣ фн съсе арате, кнмкъ знѣ кнснторнѣ, каре а трнлѣ кн фемесе са 20 де анн, 5 лне шн 15 знле, а мнрнѣ, шн нарншн кн о пнрене де кнзннаци, карнн аѣ трнлѣ ла олатѣ 3 анн, 7 лне шн 2 знле, днлп ачестѣ тнмнѣ с'а деспърднѣ форталѣ, атннчн арѣ енн зрннѣореа тавелѣ :

К н з н н е д е с ф н к т е		
днрареа дн анн	прнн	
	мбрте	деспърднре
	ннмернлѣ лорѣ	
4.	—	1.
20.	1	—
Снма	1	1.

Пентрн кнзннеле десфнкте прнн мбрте матрнклеле морцнлорѣ даѣ материалнлѣ тревзннчносѣ.

Дн зрнѣ маѣ есте де обсерватѣ, кнмкъ дн доснлѣ тавелел деспре конпльцнцннн аѣ съсе днсемне тоте пнрнне констнтнне але фнкнцннеф спнртнзале, токма де с'арѣ шн цннеа де деосевнте черкзрн жндекнторешн. Ла пнрнне констнтнне аре съсе днсемне маѣ днлнн катерорн ачелора, де есте адекъ четате, орышнлѣ, саѣ, внлѣ, деспърдемннте, днсодрн, ннсте ш, а. л. маѣ днколо лнмва домннторе, каре пентрн днкнцнцнрареа еспреснлорѣ колекнне пентрн есемнлп славнкъ, аре съсе дескрнне акнратѣ днлп дналекнѣ. Асемнеа тревзе арятаре шн катерорн фнкнцннеф спнртнзале, дакъ есте деканатѣ, парохнѣ аѣ кнплннѣ локале ш. м. д.

Тотѣ аша аре съсе арате дн доснл ачестел тавеле дн о аднотационе деосевнѣ внрета ннрелнл челнн маѣ, тннерѣ шн а челнн маѣ внтрннѣ, асемнеа шн а ннресел челел маѣ тннере шн а челел маѣ внтрнне днн кнзнннцнн сателорѣ грнжел снфлетешн че се цннѣ де ачелашн трнзнналѣ партнкларе де черкѣ.

7) Ла тавела 2. Тавела пентрн вотезадн се дннparte дн дозе секцннн де кнлетеннѣ, адекъ дн арятрнне деспре внн пнскнцн шн дн челе деспре морцн пнскнцн; фнзкареа днн ачесте се сннтннпартн дн пнскнцн днлп леце, шн афарь де леце.

Дн челе трел рнзрнче днннante а фнкнрнн сннтдеспърднемннѣ сннтѣ а се петрече ннмернн тоталн а че-

оръ пьскъци дъпъ, аъ афаръ дин леце, виі, аъ морци пьскъци, дъпъ сексѣ, ши дъпъ сьтеле лорѣ. Дн ар-
мареа ачеаста пентрѣ фьзкаре сьпидеспърцире аре сьсе арате

a) нъмерьлѣ днтъх-пъскъцилорѣ (примоценидѣ) ши

b) нъмерьлѣ маі мълдѣ пьскъцилорѣ (пъриценидѣ).

Дн привинга примоценицилорѣ есте де обсерватѣ, кьткъ де аичѣ днаинте дн матрикълеле вотецадѣлорѣ ле
ачеа аре сьсе адазде ворва: примоценитѣ (саъ пьскъндъсе маі мълдѣ deodatъ, примоценидѣ), знде
есте адевьратѣ. Пентрѣ лъпеле трекъте дин анълѣ администръцинет 1851, тревъе сь се факъ черчетърѣле сьпле-
торѣ, дн фрика лѣі Dărnăzeș.

Че се атинде де пьриценидѣ, п'аре сьсе арате нъмерьлѣ наштерѣлорѣ чѣ алѣ пьскъцилорѣ. Дакъ пентрѣ
есемпъл днтрѣнѣ локѣ арѣ фѣ 4. наштерѣ де џеминѣ леџизите, ши прьпчѣі сарѣ фѣ пьскътѣ тоџѣ виі, адекъ зна
знде аъ венитѣ не лъме доі фечѣорѣ џеминѣ, ши треі знде аъ венитѣ џеминѣ кьте знѣ фечѣорѣ ши о фатъ, а-
тзпчѣі дн рьврѣка дин тѣх а „џеминѣлорѣ“ дин деспърџемантълѣ днтъх арѣ фѣ а се петрече 2. ши дн адоза 6.
Тот аша тревъе пъшитѣ ши дн привинга челорѣ патрѣ рьврѣче пентрѣ „триџеминѣ.“ „Патрѣ-џеминѣ“ ши маі де-
парте се џинѣ де паритѣдѣ; де алминтреа еі тревъе специалѣсаџи актфелѣт, ка сьсе поатъ рекъноаште кз дн-
крѣдингаре сексълѣ, локълѣ наштерѣі пьскъцилорѣ, прекът ши лъпа, дн каре зрмѣ наштереа.

Дн касърѣ знде ла наштерѣ де џеминѣ ши маі мълдѣ о парте дин копѣі виѣдѣ виі не лъме, іар чеаалтѣ
мортѣ, тревъе петрекъци нъмерѣі дн рьврѣчеле респектѣве, адъогъндъсе о аднотъџѣне десъжѣиторе дн мо-
дълѣ зрмѣторѣ: ла 3 наштерѣ де џеминѣ дъпъ леце, де асемене сексѣ, 1 фечѣорѣ ши 2 фете се пьскърѣ
мортѣ, ла 4 наштерѣ де џеминѣ дъпъ леце, де сексѣ местекатѣ, 3 фечѣорѣ ши 1 фатъ се пьскърѣ морци. Пен-
трѣ ачесте есемпъле арѣ фѣ аша дар а се петрече ла виіпъскъци дъпъ леце дн рьврѣка днтъе „џеминѣ“ 2,
днтр'а треіа 1. іар днтра доза 4. ши ла чеі дъпъ леце пьскъци морци дн рьврѣка днтъе „џеминѣ“ 1. дн а
треіа 2. ши дн адоза іаръши 4. Фѣиндѣ кз пентрѣ адазса аднотъџѣне деспре сексълѣ пьскъцилорѣ нъ маіесте
ничѣ о дндоеалъ.

Тотъ аша се пъшеште ши ла наштерѣле де триџеминѣ ши пьриџеминѣ, дн сь обсервьџѣнеа тревъе фькѣтѣ
актфелѣт, ка сексълѣ пьскъцилорѣ престе тотъ ши чела алѣ морци-пъскъцилорѣ сьсе поатъ рекъноаште деосевѣ
фьрѣ ничѣ о дндоеалъ.

Днкъ одатъ се маі кіамъ лъареа аминте, ка асъпра арътърѣлорѣ деспре морци пьскъци, сьпт каре се
днџелегѣ прьпчѣі карѣі аъ фокѣтѣ капачѣі де виіаџъ, дар се пьскърѣ морци, іар нъ ачела, карѣі
мърѣрѣ дндатъ дъпъ че венѣрѣ не лъме, тревъе а се днтреъинга тотъ грѣжа.

Орѣі-пъскъциі, карѣі, дъпъ кьт сѣ днџеледе де сѣне, тревъе петрекъци дн респектѣвеле рьврѣче прескриѣ,
сьпт а се специалѣса днкъ деосевѣтѣ дъпъ сексѣ, ши дъпъ локълѣ патале, маі днколо дакъ сьпѣтѣ леџизѣі,
аз пелеџизѣі, дъпъ лъпа наштерѣі ши дъпъ копъндереа (рамълѣ де кьшѣгѣ) пьрѣнцилорѣ, дн аднотъџѣнеа
менѣтѣ спре ачеаста. Преоџѣі аъ сь факъ де ачѣ днаинте дн матрикълеле пентрѣ вотецаџѣі ши пьскъци аднотъџѣнѣ
пропрѣі ши пентрѣ анълѣ администръџѣнале 1851, сь днтрепрѣндѣ черчетърѣі сьплеторѣ.

8. Ла Табела 3. Табела деспре mortalitatea копѣілорѣ копънде арътареа деспре копѣі морци, карѣі
днкъ нъ трекърѣ песте алѣ чѣпчѣлеа анѣ дин виіаџъ, фьрѣ а компъта дн сь не чеі пьскъци морци. Фѣзкареа
дин класеле върѣтеі че аъ а се специалѣса, се таіе дн дозе деспърџеминте: леџизѣтѣ, ши пелеџизѣтѣ,
кз деспърџѣреа сексѣлорѣ. Аша дар дн секџѣнеа дин тѣле тревъіе сь се днскрѣіе нъмерьлѣ прьпчѣлорѣ
морци дин кьсѣторѣі леџизѣтѣ, ши дн адоза а ачелора, дин кьсѣторѣі пелеџизѣтѣ.

Де ачееа преоџѣі де ачѣ днаинте аъ сь днскрѣіе дн матрикълеле морцилорѣ ла копѣі, карѣі днкъ нъ тре-
кърѣ песте алѣ чѣпчѣле анѣ дин виіаџъ ворва: леџизѣтѣ, аъ пелеџизѣтѣ, ши черчетърѣле дн привинга ка-
сѣрѣлорѣ каре аъ ши евенѣтѣ дн анълѣ админѣ. 1851, сь ле факъ сьплеторѣ.

Класеле върѣтеі аъ сь се еа дн ачелѣ днџелесѣ, кьткъ песте върѣста чеа маі мѣкъ аъ трекътѣ, ши чеа маі
маре днкъ п'а ажъс'о, саъ кіар атзпчѣі а днпълініт'о; аша пентрѣ есемпъл дн рьврѣка „дела 3 пълъ дн 6.
лъне“ аъ сь се петреакъ ачел репосаџѣі, карѣі сьпѣтѣ маі маі де треі ши маі мѣчѣ, аъ кіарѣ де 6 лъне.

Челе патрѣ рьврѣче дин зрмѣ сервескѣ де прова кьмъпълѣлѣ, фѣиндкъ фѣзкареа копъне сьта челорѣ ан-
тестъторѣ омоџенее.